

Marian Paździor

Ogólnopolski konkurs na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowej architektury

Ochrona Zabytków 41/2 (161), 137-139

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OGÓLNOPOLSKI KONKURS NA NAJLEPSZEGO UŻYTKOWNIKA OBIEKTU ZABYTKOWEJ ARCHITEKTURY

Dnia 3 sierpnia 1987 r. odbyło się na Zamku Królewskim w Warszawie wręczenie nagród laureatom dorocznego, duwnastego już konkursu na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowej architektury w 1986 r.

Cel oraz wyniki konkursu przedstawił Generalny Konserwator Zabytków, Tadeusz Zielniewicz. Przemówienie gratulacyjne wygłosiła wiceminister kultury i sztuki, Krystyna Marszałek-Młyńczyk. Przy wręczaniu nagród wedykt jury konkursu wraz z uzasadnieniem odczytał Wojciech Siemion – aktor, poseł na Sejm, który zagospodarował dwór zabytkowy w Petrykozach i zgromadził w nim kolekcję sztuki ludowej.

Kilkanaście osób odznaczono złotymi odznakami „Za Opiekę nad Zabytkami”, a wśród nich dyrektorów Kombinatów Państwowych Gospodarstw Rolnych: mgr inż. Jana Jerzuniaka (Czempień), mgr inż. Zenona Jerzykiewicza (Gałowo), mgr inż. Tadeusza Pawlaczka (Chocicza).

Czternastu wojewódzkich konserwatorów zabytków zgłosiło 22 obiekty. Decyzją jury konkursu przyznano 12 nagród rzeczowych (dzieła sztuki zakupione w „Desie”), 1 nagrodę specjalną, 6 nagród I stopnia (ze względu na

wysoki, wyrównany poziom), 1 nagrodę II stopnia, 2 nagrody III stopnia oraz 2 wyróżnienia. Wśród nagrodzonych najliczniejszą grupę, jak co roku, stanowili użytkownicy z resortu rolnictwa (5), pozostali to użytkownicy obiektów kultowych (3), użytkownicy prywatni (2), Kopalnia Soli w Wieliczce, która wyremontowała w mieście obiekt na Dom Kultury, oraz Towarzystwo Regionalne w Markowej.

Nagrodę specjalną otrzymał Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Manieczkach za przeprowadzenie prac remontowo-konserwatorskich w zespole pałacowo-parkowym w Przylepkach (gm. Brodnica, woj. poznańskie). Pałac przeznaczono na Ośrodek Szkolenia Zawodowego. Niedługo właścicielami Przylepek byli m.in. gen. Józef Wybicki – autor *Hymnu narodowego*, Stanisław Koźmian – poeta i publicysta, Kazimierz Chłapowski – syn. gen. Dezyderygo Chłapowskiego z Turwi. Dziewiętnastowieczny pałac w Przylepkach wyremontowała brygada remontowa Kombinat „Manieczki” w ciągu 2 lat przy ścisłej współpracy z wojewódzkim konserwatorem zabytków w Poznaniu. Swą dawną świetność odzyskał także i zabyt-

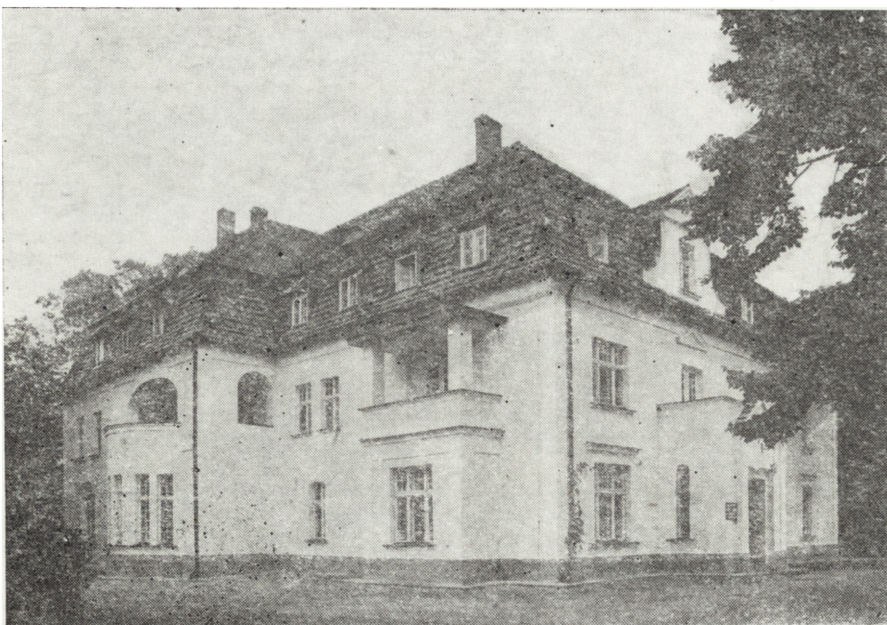
kowy park krajobrazowy. Szczególnie wyróżnienie i podziękowanie złożył Wojciech Siemion dyrektorowi mgr inż. Janowi Baierowi, pod którego osobistym nadzorem wyremontowano na terenie Kombinat już sześć obiektów zabytkowych typu pałacowo-parkowego (Manieczki, Brodnica, Krzyżanowo, Łęg, Piotrowo). W latach ubiegłych obiekty te brały udział w konkursie uzyskując najwyższe nagrody. Specjalną troską otaczany jest dwór w Manieczkach, obecnie Muzeum im. Józefa Wybickiego.

Nagrody I stopnia otrzymali:

– Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Czempiniu za wzorowe odrestaurowanie i wyposażenie wnętrza pałacu w Czempiniu (woj. poznańskie) z przeznaczeniem na cele społeczne. Zespół pałacowo-parkowy zbudowano w latach 1729–1739 dla gen. Ludwika Szoldrskiego, a rozbudowano go częściowo ok. 1904 r. W pałacu ma swą siedzibę Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka Miejska. Odbywają się w nich liczne imprezy, m.in. koncerty muzyki dawnej z udziałem zapraszanych artystów. W trakcie remontu zadbano o pieczołowite zakonserwowanie detali architektonicznych zdobiących elewacje i wnętrza. Obiekt utrzymany jest wzorowo. Kustoszem pałacu jest Jerzy Świętkiewicz. Dyrekcja wraz z pracownikami Kombinat wykazali wiele osobistego zaangażowania przy odnowie pałacu. Następnym – jeden z ośmiu – w Gorzyczkach jest w trakcie odbudowy.

– Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Chociczy za bardzo dobrze wykonany remont XIX-wiecznego zespołu pałacowo-parkowego w Chociczy (gm. Nowe Miasto, woj. poznańskie) z przeznaczeniem na cele biurowe. Prace remontowe prowadzono pod nadzorem wojewódzkiego konserwatora zabytków. W odrestaurowanych wnętrzach zorganizowano galerię współczesnego malarstwa, która powstała m.in. dzięki odbywającym się tutaj każdego roku plenierom malarzkim. Godne podkreślenia jest osobiste zaangażowanie dyrekcji w prowadzone roboty przy następnych zespołach zabytkowych na terenie Kombinat.

– Kombinat Państwowych Gospodarstw Rolnych w Gałowie (gm. Szamotuły, woj. poznańskie) za wzorowo wykonany remont zespołu pałacowo-parko-

1. Pałac w Przylepkach, Kombinat PGR „Manieczki”

wego w Gałowie. Dziewiętnastowieczny zespół wyremontowała własna brygada Kombinatu w ciągu jednego roku z przeznaczeniem na siedzibę administracji. Członkowie brygady – co należy podkreślić – pracowali po 12 godzin dziennie, nierzadko i w niedzielę. Brygada jest dumna z wyników swych prac prowadzonych pod ścisłym nadzorem konserwatorskim. Planuje się odbudowę i konserwację następnych obiektów, myśli się również o estetycznym wyposażeniu wnętrz.

– Wojskowy Rejonowy Zarząd Kwaterunkowo-Budowlany nr 9046 w Krakowie za wzorowe wykonanie prac remontowo-konserwatorskich zespołu kościoła garnizonowego w Krakowie, z przeznaczeniem na cele kultowe. Ten cenny zespół, pochodzący z XV–XIX w., został bardzo starannie wyremontowany, łącznie z zagospodarowaniem i uporządkowaniem otoczenia. Prace remontowo-konserwatorskie wykonano w bardzo krótkim czasie i, co należy podkreślić, wyłącznie ze środków własnych użytkownika. Wzorowe wykonanie pełnej rewaloryzacji zespołu stanowi dowód niezwyklej troski użytkownika o dobrą kulturę. Należy przypomnieć, że Wojsko Polskie w latach ubiegłych niejednokrotnie brało udział w konkursie na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowej architektury uzyskując wysokie nagrody.

– Towarzystwo Przyjaciół Markowej w województwie rzeszowskim za uratowanie, odbudowę i właściwe wykorzystanie zabytków dziewiętnastowiecznego budownictwa ludowego z przeznaczeniem na cele społeczne i muzealne. Zagroda-muzeum w Markowej – składająca się z chaty drewnianej, stajni oraz wiatraka – została wyremontowana głównie w czynie społecznym przez członków Towarzystwa Przyjaciół Markowej oraz mieszkańców wsi¹.

Należy podkreślić, że te trzy obiekty utworzyły jak gdyby miniskansen obrazujący tak charakterystyczną niegdyś zabudowę Markowej. Dodajmy jeszcze, że na wyposażenie wnętrz złożyły się dary mieszkańców wsi zaangażowanych w ochronę rodzimych pamiątek przeszłości.

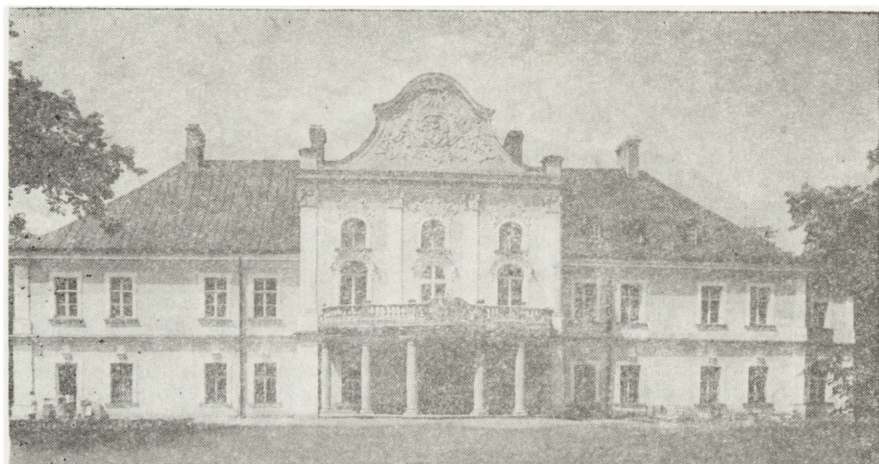
– Stanisław Więzik za wykonanie prac remontowo-konserwatorskich zespołu dworsko-parkowego w Strzegonicach (gm. Pilzno, woj. tarnowskie) z przeznaczeniem na cele mieszkalne i pracownię konserwacji zabytkowych mebli. Dziewiętnastowieczny dwór w Strzegonicach wyremontował właściciel. Wiele uwagi poświęcił on detalom kamiennym, drewnianym, stosując tradycyjne materiały. Te wykonane na najwyższym poziomie prace są świetnym przykładem dobrego wykonaw-

¹ Polecamy gorąco wspomnienia pióra Zbigniewa Wawszczaka pt. *Ocalić ślady...* dotyczące prac społecznych przy zagrodzie w Markowej, a zamieszczone w „Spotkaniach z Zabytkami” 1987 nr 4.

Wspomnienie to otrzymało wyróżnienie w Konkursie Dziesięciolecia zorganizowanym przez Redakcję „Spotkań z Zabytkami”

2. Pałac w Chociczy, Kombinat PGR „Chocicza”

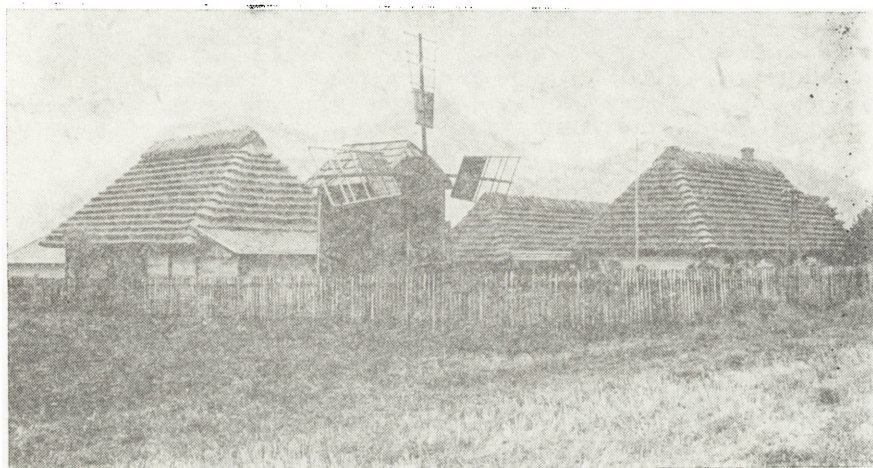
3. Pałac w Czempiniu, Kombinat PGR „Czempin”

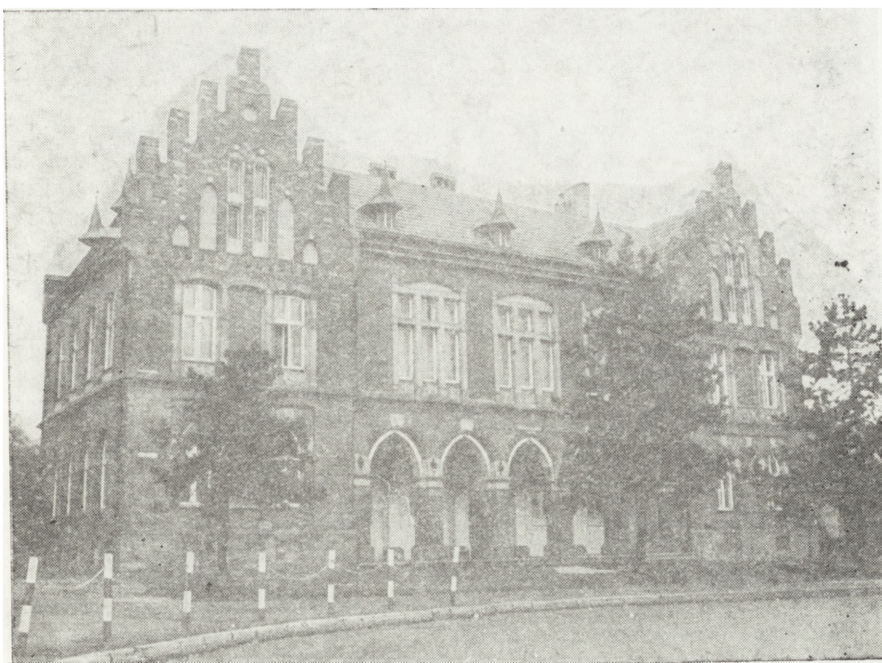
4. Pałac w Czempiniu – hall, Kombinat PGR „Czempin”

5. Pałac w Gałowie, Kombinat PGR „Gałowo”

6. Markowa, zagroda wiejska

7. Wieliczka, zabytkowy budynek dawnej Szkoły Górniczej i Muzeum Salinarnego z 1896 r., obecnie Miejski Dom Kultury

(fot. 1–5 B. Cynałowski, 6 – J. Sroka, 7 – R. Czajak)

stwa. Wykonanie parkietów i stropów drewnianych wymagało wysokiego kunsztu ciesielskiego i artystycznego. Otoczenie dworu uporządkowano, podsypano skarpe, nasadzono drzewa i krzewy, a całość otoczono ogrodzeniem z piaskowca.

Nagrodę II stopnia otrzymała Kopalnia Soli w Wieliczce za prawidłowe wykonanie remontu i odnowienie budyńku dawnej szkoły górniczej zwanej szyćgarówka, usytuowanej w Wieliczce przy ul. Dembowskiego 2 z przeznaczeniem na Miejski Dom Kultury. Obiekt ten, pochodzący z XIX wieku, był bardzo zdewastowany. Dobrze wykonane prace konserwatorskie, także przy wystroju wnętrza, przywróciły społeczeństwu zabytek.

Nagrodę III stopnia otrzymali:

– Państwowe Gospodarstwo Rolne w Rychłowicach (gm. Konopnica, woj. sieradzkie) za wykonanie prac remontowych zespołu pałacowo-parkowego w Rychłowicach z przeznaczeniem na biura i pomieszczenia socjalne dla załogi PGR. Dziewiętnastowieczny zespół – składający się z pałacu, parku, spichlerza, gorzelni i budynków gospodarczych – wyremontowała brygada PGR pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z Sieradza. Dzięki stosownej adaptacji obiekt zabytkowy służy nowym funkcjom zachowując swe wartości historyczne i artystyczne.

– Parafia rzymsko-katolicka w Żarach (woj. zielonogórskie) za prawidłowo wykonane prace remontowo-konserwatorskie kościoła parafialnego. Budynek pochodzący z przełomu XIV/XV w. przez wiele lat stał nie używany. Po przejęciu przez parafię poddano go konserwacji prowadzonej pod nadzorem wojewódzkiego konserwatora zabytków. Na uwagę zasługuje szczególnie dbałość o estetyczne wyposażenie wnętrza wraz z otoczeniem zewnętrznym kompleksu zabudowań.

Wyróżnienia otrzymali:

– Parafia rzymsko-katolicka kościoła farnego w Rzeszowie za uratowanie i wyremontowanie opuszczonej i zdewastowanej kaplicy cmentarnej pod wezwaniem św. Trójcy w Rzeszowie. Dziewiętnastowieczną kaplicę, stanowiącą istotny element zabytkowego cmentarza, odnowiono z należytą troską według wskazań konserwatorskich. Uratowanie kaplicy pozwoliło na utrzymanie ważnych elementów kompozycji przestrzennej tej części miasta oraz na wyeksponowanie jej walorów zabytkowych łącznie z ciekawymi architektonicznie nagrobkami pochodzącymi jeszcze z XVIII i XIX w.

W imieniu laureatów konkursu podziękował dyrektor Kombinat Maniecki, mgr inż. Jan Baier. Zapewnił on resort kultury, „że jeszcze niejedyn obiekt zabytkowej architektury z terenów Wielkopolski stanie do konkursu, oby takich było w naszym kraju jak najwięcej”.

oprac. Marian Paździur